

Мирослав Яців

канд. арх., доцент кафедри дизайну архітектурного середовища,
Національний університет «Львівська політехніка», Львів

e-mail: myroslav.b.yatsiv@lpnu.ua

orcid: 0000-0003-3721-7791

СВІТЛО В САКРАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ХРАМУ

© Яців М., 2022

<https://doi.org/10.23939/sa2022.01.193>

На підставі вітчизняного та закордонного досвіду церковного будівництва здійснено аналіз формування світло-просторової композиції сакрального простору сучасних греко-католицьких храмів в Україні і в зарубіжжі. Встановлено подібності й відмінності у способах та методах наповнення природним світлом сакрального простору сучасних греко-католицьких храмів порівняно з традиційними. Виявлено спільні та відмінні риси творчого світогляду архітекторів на принципи формування світлового середовища сучасного храму.

Ключові слова: природне світло, сакральний простір, храм, тенденція, традиція.

Постановка проблеми

Відчутний інтерес до способів формування світлового середовища сучасного храму в Україні зумовлений роллю, яку світло відіграє у творенні його сакрального простору та архітектури загалом. Світло як явище архітектонічне є реальністю, що пов'язана з архітектонікою храму, хоча не є матеріальним елементом її структури і викликана чинниками, незалежними від неї (джерела природного та штучного світла). Воно зсередини і ззовні взаємодіє з архітектурними формами. Саме архітектура будівлі, завдяки своїм просторам, формам, поверхням, які пропускають, відбивають чи розсіюють світло, виявляє його в архітектурному середовищі. Із іншого боку природне світло, яке проникає у внутрішній простір храму крізь світлові прорізи і світло штучних джерел, відповідно орієнтують людину у просторі святині. Напрямок та інтенсивність світлових потоків і характер освітлення поверхонь виявляють особливості архітектурного устрою храму.

Структура сакрального (священного) мистецтва, у вузькому розумінні з погляду архітектури храму, є мистецтвом упорядкування просторових форм святині, які особливим способом виражають її сакральність (святенність). У широкому аспекті її варто розглядати у взаємоузгодженні та зв'язку з елементами церковного устрою, який належить до інших способів вираження тієї сакральності (богослужіння, іконографія, церковні обряди). Сакральний простір храму утворюється нероздільною цілістю – атрибутами Служби Божої, “злитістю” форми, світла й кольору, а зовнішній вигляд органічно відтворюється логікою розвитку його внутрішнього простору.

Хоча нові будівельні технології і конструктивні рішення творять нову архітектоніку церковних будівель, у сакральному просторі сучасних греко-католицьких храмів зберігається чіткий зв'язок між застосуванням природного світла і його духовно-богословською концепцією. У

багатьох сучасних храмах спостерігаємо спадкування принципів та засобів застосування природного світла у просторі храмів в його сакральному сенсі. Водночас варто відзначити поступовий перехід від більш концептуального застосування світла як богословського поняття і літургійного явища до його більш “театрального” чи ужиткового застосування, опертого на комфортність зорового сприйняття, чи світлоколірні ефекти у процесі візуального сприйняття, орієнтовані на психоемоційний вплив на відвідувачів храму.

Аналіз наукових досліджень і публікацій

Виконано аналіз низки наукових досліджень, в яких розкриваються тенденції розвитку сучасної церковної архітектури в Україні й зарубіжжі. Насамперед варто відзначити статтю Ю. Криворучка (2019), в якій він аналізує напрямки розвитку сучасного українського храмобудування, дає розуміння простору для богослужіння, його семантики, структури, форми, прочитання архетипів, традиції, відчуття гармонії і краси, врешті вияву богословського змісту храму, які українці укладали протягом тисячоліття. Відзначимо також книжку Р. Галишича (Галишич, 2002), яка містить великий за обсягом описовий та ілюстративний матеріал, що відображає історичні етапи розвитку української церковної архітектури та монументально-декоративного мистецтва зарубіжжя у XX ст. Підґрунтям для цієї статті стало також дослідження А. Бориса (Борис, 2017), присвячене аналізу впливу творчості відомого американського архітектора Радослава Жука на розвиток сакральної архітектури Західної України в період кінця XX – початку XXI ст.

Для зазначеного дослідження проведено також огляд низки наукових праць, присвячених різним аспектам сучасного храмобудування, зокрема таких авторів: І. Гуцула (Гуцул, 2018), В. Куцевича (Куцевич, 2013), М. Обідняка (Обідняк, 2004), С. Підгірняка (Підгірняк, 2005), В. Проскуракова (Проскураков, 2006).

Мета статті

Визначити особливості світло-просторової композиції сучасних греко-католицьких храмів, створені засобами природного світла; виявити подібності та відмінності функціонування світла в просторі сучасних храмів порівняно з традиційними.

Виклад основного матеріалу

Християнський храм є архітектонічною структурою, в якій замкнений простір, форма, явище (світло, колір, звук) разом із їхніми властивостями (форма, маса, фактура, світлотінь, поліхромія, артикуляція) у матеріальному вираженні певного середовища є компонентами цієї структури – цілісного устрою. Відомості про елементи цієї структури, їхнє розміщення, просторові зв'язки, композиція загалом вказують на принципи їхнього упорядкування в сакральному середовищі, як у ставленні до внутрішнього стану структури, так і у ставленні до зовнішніх впливів. Усе разом, за потребами богослужіння (Літургії), створює цілісний, упорядкований, доцільно організований образ храму.

Усі аспекти функціонування світла в просторі сакральних будівель вміщені у два схожі поняття – “світлове середовище храму” і “світло-просторова композиція храму”. Світлове середовище розглядається як сукупність властивостей світла у феномені священного: універсальний символ усього божественного, атрибут богослужіння; в архітектурі храму – явище архітектонічне – деяка “нематеріальна” дійсність, похідна тектоніки церковної будівлі, у просторі якої світло, відбиваючись від оздобы поверхонь і форм у внутрішньому просторі храму, виконує роль формотворного й комунікативного елементу його просторової структури. Як визначальний чинник сприйняття внутрішнього простору світлове середовище характеризує змінний комплексний вплив світла й кольору на людину, важливий з погляду психофізіології сприйняття інтер'єру сакральної

будівлі (Яців, 2002). Поняття “світло-просторова композиція храму” застосовують для опису системи функціонування світла в архітектурному просторі, закладеної архітектором в загальну структуру будівлі із застосуванням специфічних способів будівництва, оздобу/декорування і улаштування освітлювального обладнання. Причому залежно від методів та матеріалів будівництва, пануючого стилю в архітектурі, ідей авторів проєкту та особливостей замовлення світло-просторова композиція більшою чи меншою мірою усвідомлюється як самостійна мета в контексті загального просторового задуму церковної будівлі (Годованець, 2011).

У традиційних (історичних) греко-католицьких храмах, як і в православних, упродовж тривалого часу світло-просторова композиція формувалася за усталеними принципами просторової організації. Найважливішими серед низки таких принципів є: домінування відповідно до символіки й сакрального змісту потоків верхнього (верхнього-бічного) світла і ієрархічність розподілу світла – зростання інтенсивності світлових потоків природного й штучного світла від периферії до центру храму, згідно з богословською ієрархією просторів в сакральному ядрі храму (храм вірних). Засобами для реалізації цих принципів є структура світлових прорізів (пряме світло) і тектоніка внутрішніх поверхонь (відбите світло). Елементи цієї структури: куполи/бані на високих світлових барабанах, високо піднесені вікна у бічних стінах церковних будівель, оптимальне співвідношення між площею вікон і площею стін істотно впливають на просторовий розвиток і морфологію архітектурних форм церковної будівлі. Істотним є також принцип мінімальної “наповненості” (достатності) природним світлом простору храму задля створення інтровертивного сакрального середовища, пройнятого містикою, що приводить психіку людини у стан глибокої зосередженості.

а

б

Рис. 1. Греко-католицькі храми діаспори:

а – Церква Святого Йосифа, м. Вінніпег, Канада; б – Собор Пресвятої Родини, м. Вашингтон, США

Усталені принципи організації світлового середовища загалом сповідаються і в сучасних православних храмах. Натомість у сучасних греко-католицьких храмах, на відміну від православних, спостерігаємо певні відмінності у розподілі і домінуванні потоків природного світла. В організації світлового середовища цих храмів прослідковується вплив досвіду будівництва греко-католицьких церков в українській діаспорі і в будівництві сучасних католицьких храмів у європейських країнах.

На противагу вітчизняної практики храмобудування в архітектурі нових греко-католицьких храмів діаспори образне їх вираження відповідає сучасним формам церковного будівництва, оскільки церковна архітектура діаспори розвивалася неперервно в контексті світової сакральної культури. В інтер'єрі цих храмів спостерігається істотне зростання рівнів освітлення простору й поверхонь, що забезпечується наповненням світлом крізь великі панорамні вікна над входами, вікна-вітражі в бічних стінах, світлові ліхтарі та вікна модернізованих бань-куполів тощо. Наприклад, Собор Пресвятої Родина (м. Вашингтон, США) (рис. 1, б), Церква Пресвятої Родина (м. Вінніпег, Канада), Церква Святого Йосифа (м. Вінніпег, Канада) (рис. 1, а), Церква Святого Михаїла (Транскон, Вінніпег, Канада) та ін. У просторі цих храмів бачимо істотне зростання інтенсивності потоків природного світла й освітлення внутрішніх поверхонь, порівняно з традиційними церквами, та видиме вирівнювання освітленості (яскравості) вдовж поздовжньої осі та в усіх напрямках від центру будівлі. В аспекті формування світлового середовища сучасних греко-католицьких храмів зарубіжжя спостерігаємо вплив архітектури місцевих конфесій, зокрема протестантських церков.

Як організовано освітлення у протестантському храмі? Основні вимоги до формування інтер'єру протестантського храму – створення великого й високого зального приміщення, рівномірно наповненого природним світлом, де кожен міг би бачити й чути проповідника. У типових схемах молитовних будинків стіни по периметру пронизані високими світловими прорізами. Ці схеми не акцентують увагу на обов'язковому застосуванні верхнього світла. Тому вся первісна архітектура протестантського храму немовби заперечує якусь особливу роль світла. Скоріше ставляться утилітарні вимоги до хорошої освітленості та видимості в просторі будівлі, концентрації уваги на спільній молитві, співі псалмів (Дем'янов, 2004). У храмі передбачено багато місця для тих, хто прийшов помолитися, оскільки головне в храмі – не сам культ храму, а громада вірних, яка своїми молитвами створює і освячує цей храм. Люди освячують храм своєю присутністю, а не храм освячує людей своєю архітектурою і внутрішнім облаштуванням (Гуцул, 2018). В організації світлового середовища молитовних будинків панує принцип комфортності: “відчувати себе як вдома”, ніякою помпезності чи містичного настрою.

Яскравим прикладом запозичення принципу рівномірного наповнення природним світлом сакрального простору храму є Греко-Католицька Церква св. Йосипа в м. Чикаго, США. Загальний вид/образ храму та його окремі частини (рис. 2, а) розкривають авторське бачення образу церковної будівлі княжої доби (Галишич, 2002). У структурі храму широко застосовується засклення. Колони, які не є навантаженими і по периметру оточують основний об'єм храму, сформовано зі скла. Загалом скло покриває 75 % зовнішніх поверхонь стін. Велика кількість світлових прорізів та їхнє розташування в архітектонічній структурі будівлі сприяє насиченню внутрішнього простору природним світлом, яке має всебічний, циркулярний характер.

В організації світлового середовища греко-католицьких церков в Україні й архітектурі храмів загалом, відчутний також вплив сучасних католицьких храмів, розвиток архітектури яких опертий на настанови II Ватиканського собору 1960-х років. За дослідженнями польських науковців варто виокремити наступні способи впровадження денного світла в простір сучасних костелів: часткове (горизонтальне чи вертикальне) або цілковите засклення стін у вітварі; улаштування великих вікон-вітражів у одній із бічних стін нави, улаштування світлових ліхтарів, здебільшого у покритті над віктарним простором, світлові потоки від яких освітлюють за престольні ікони чи Розп'яття (Janisio-Pawlowska, 2017). Відзначені засоби сприяють істотному зростанню освітленості (яскравості) у просторі віктаря та вирівнюванню освітленості у просторі храму вірних – осередку церковної будівлі.

Подібно створюється світлове середовище в окремих сучасних греко-католицьких храмах в Україні, які формують напрямки розвитку модерної церковної архітектури і декларують свою українськість. Наприклад, у храмі Різдва Пресвятої Богородиці у Львові (рис. 3, а) освітленість на підлозі храму (горизонтальній поверхні) відносно рівномірна, збільшується у бік віктаря, де сягає свого

максимуму, завдяки вікнам у бічних стінах вівтаря. В київській Церкві Святого Василя Великого високий рівень освітленості та яскравість поверхонь у вівтарному просторі забезпечує велике, на висоту стіни, вікно-вітраж там, де в православних храмах здебільшого існує “непорушна стіна” (рис. 3, б). В обох церквах вирівнюванню освітленості в просторі і на поверхнях сприяє відсутність багатоярусних іконостасів, які присутні у традиційних православних храмах.

а

б

Рис. 2. Греко-Католицька Церква св. Йосипа, м. Чикаго, США:

а – зовнішній вигляд храму; б – інтер'єр собору

а

б

Рис. 3. Внутрішній простір сучасних греко-католицьких храмів в Україні:

а – Церква Різдва Пресвятої Богородиці у Львові; б – Церква Святого Василя Великого в Києві

Висновки

На архітектуру сучасних греко-католицьких храмів в Україні істотний вплив мають традиції архітектурного формотворення інших гілок християнства. Найвиразніше цей вплив проявляється у формуванні їхнього світлового середовища. Нівелювання домінації верхнього світла бань та ієрархії освітлення в просторі сучасних храмів, які є характерними ознаками для традиційних православних та греко-католицьких храмів, рівномірно-метричне розташування вікон/вітражів в зовнішніх стінах, застосування в оздобі стін світлих кольорів, сприяють створенню рівномірного

освітлення поверхонь із однаковою яскравістю в полі зору, що зближує світлову композицію внутрішнього простору греко-католицьких церков з інтер'єрами протестантських храмів. Водночас часткове (горизонтальне чи вертикальне) або цілковите засклення стін у вітварі, улаштування великих вікон-вітражів на всю висоту в бічних стінах, улаштування світлових ліхтарів, здебільшого у покритті над вітварним простором, зближують сучасні греко-католицькі храми з костелами за характером впровадження денного світла в їхній простір.

Сучасні греко-католицькі церкви містять багато прийомів світло-просторової композиції, що ніяк не пов'язані із традицією, уже виробленою системою українських національних атрибутів, і відображають скоріше авторську манеру того чи іншого архітектора.

Бібліографія

Борис А., 2017. Вплив творчості Радослава Жука на розвиток сакральної архітектури Західної України в період кінця XX – початку XXI століть: дис. ... канд. арх.:18.00.01 / Національний університет “Львівська політехніка”. Львів. 229 с.

Борис А., Франків Р., 2015. Неомодерністський напрям у сакральній архітектурі Західної України та його взаємозв'язок із творчою спадщиною Р. Жука. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. № 40. Київ: Київський національний університет будівництва та архітектури. С. 14–19.

Галишич Р., 2002. Українська церковна архітектура і монументально-декоративне мистецтво зарубіжжя. Львів: СПОЛОМ. 336 с.

Годованец Ф. Ю., 2011. Пространство Софии Константинопольской и позднеантичная наука о свете. *Иеротопия. Пространственные иконы*. Москва: Индрик. С. 119–142.

Гуцул І., 2018. Відображення ідей Реформації в сакральній архітектурі України. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. Вип. 35. С. 373–383.

Дем'янов В., 2004. Світло в новітній протестантській архітектурі. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: “Архітектура”. № 505. С. 408–413.

Криворучко Ю., 2019. Якій бути архітектурі української церкви після томосу. URL: <https://zbruc.eu/node/85965> (дата звернення: 12.03.2022).

Куцевич В., 2010. Архітектура громадських будівель і споруд в Україні на початку XXI ст. *Українська академія мистецтва*. Вип. 17. С. 251–262.

Куцевич В., 2013. Еволюція храмобудування в поселеннях української діаспори. *Українська академія мистецтв: дослід. та наук.-метод. пр. / М-во культури України; редкол.: А. Чебикін (відп. ред.), О. Ковальчук*. Київ: НАОМА. С. 87–96.

Обідняк М., 2004. Проблеми ідентичності національного в новій сакральній архітектурі України. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: “Архітектура”. С. 78–90.

Підгірняк С., 2005. Культурна традиція і сучасне храмобудування в Україні. *Пам'ятки України*. № 1. Київ. С. 3–12.

Проскураков В., Кучер А., 2006. Місце архітектури українських церков М.-Д. Німціва в контексті сакрального проектування та будівництва в Україні та світі. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: “Архітектура”. № 568. С. 226–231.

Яців М., 2002. Архітектурно-просторова організація світлового середовища української церкви: дис. ... канд. арх.:18.00.01 / Національний університет “Львівська політехніка”. Львів. 240 с.

Dorota Janisio-Pawlowcka, 2017. Rola światła słonecznego we wnętrzu współczesnego kościoła. *Srodowisko Mieszkaniowe*. T. 20. S. 50–58. Kraców: Wydaw. Politechnika Kracowska. <https://doi.org/10.4467/25438700SM.17.046.7667>

References

Borys A., 2017. Vplyv tvorchoosti Radoslava Zhuka na rozvytok sakralnoi arkhitektury Zakhidnoi Ukrainy v period kintsia KhKh – pochatku KhKhI stolit: dys. ... kand. arkh.:18.00.01 / Natsionalnyi universytet “Lvivska politekhnikha”. Lviv. 229 s.

- Borys A., Frankiv R., 2015. Neomodernistskyi napriamok u sakralnii arkhitekturi Zakhidnoi Ukrainy ta yoho vzaimozv'iazok iz tvorchoiu spadshchynoiu R. Zhuka. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. No. 40. Kyiv: Kyivskyi natsionalnyi universytet budivnytstva ta arkhitektury. S. 14–19.
- Halyshch R., 2002. Ukrainska tserkovna arkhitektura i monumentalno-dekoratyvne mystetstvo zarubizhzhia. Lviv: SPOLOM. 336 s.
- Godovanec F. Yu., 2011. Prostranstvo Sofii Konstantinopolskoj i pozdneantichnaya nauka o svete. *Ierotopiya. Prostranstvennye ikony*. Moskva: Indrik. S. 119–142.
- Hutsul I., 2018. Vidobrazhennia idei Reformatsii v sakralnii arkhitekturi Ukrainy. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*. Vyp. 35. S. 373–383.
- Demianov V., 2004. Svitlo v novitnii protestantskii arkhitekturi. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*. Serii: "Arkitektura". No. 505. S. 408–413.
- Kryvoruchko Yu., 2019. Yakii buty arkhitekturi ukrainskoi tserkvy pislia tomosu. URL: <https://zbruc.eu/node/85965> (data zvernennia: 12.03.2022).
- Kutsevych V., 2010. Arkhitektura hromadskykh budivel i sporud v Ukraini na pochatku XXI st. *Ukrainska akademiia mystetstva*. Vyp. 17. S. 251–262.
- Kutsevych V., 2013. Evoliutsiia khramobuduvannia v poselenniakh ukrainskoi diaspori. *Ukrainska akademiia mystetstv: doslid. ta nauk.-metod. pr. / M-vo kultury Ukrainy; redkol.: A. Chebykin (vidp. red.), O. Kovalchuk*. Kyiv: NAOMA. S. 87–96.
- Obidniak M., 2004. Problemy identychnosti natsionalnoho v novii sakralnii arkhitekturi Ukrainy. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*. Serii: "Arkitektura". S. 78–90.
- Pidhirniak S., 2005. Kulturna tradytsiia i suchasne khramobuduvannia v Ukraini. *Pamiatky Ukrainy*. No. 1. Kyiv. S. 3–12.
- Proskuriakov V., Kucher A., 2006. Mistse arkhitektury ukrainskykh tserkov M.-D. Nimtsiva v konteksti sakralnoho proiektuvannia ta budivnytstva v Ukraini ta sviti. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*. Serii: "Arkitektura". No. 568. S. 226–231.
- Yatsiv M., 2002. Arkhitekturno-prostorova orhanizatsiia svitlovoho seredovyscha ukrainskoi tserkvy: dys. ... kand. arkh.:18.00.01 / Natsionalnyi universytet "Lvivska politekhnika". Lviv. 240 s.
- Dorota Janisio-Pawlowcka, 2017. Rola światła słonecznego we wnętrzu współczesnego kościoła. *Srodowisko Mieszkaniowe*. T. 20. S. 50–58. Kraków: Wydaw. Politechnika Krakowska. <https://doi.org/10.4467/25438700SM.17.046.7667>

Myroslav Yatsiv

*PhD, Associate professor at the Department of Architectural Environment Design
Lviv Polytechnic National University, Lviv*

e-mail: myroslav.b.yatsiv@lpnu.ua

orcid: 0000-0003-3721-7791

LIGHT IN THE SACRED SPACE OF THE MODERN GREEK CATHOLIC CHURCHS

© Yatsiv M., 2022

Based on domestic and foreign experience, an analysis of the natural light filling of the sacred space of Modern Greek Catholic churches in Ukraine and abroad. Similarities and differences in the formation of the light environment of the modern church, compared with the traditional one, have been establish.

The architecture of Modern Greek Catholic churches in Ukraine significantly influenced by the traditions of architectural formation of other branches of Christianity. This influence manifested primarily

in the organization of their lighting environment.

In Modern Greek Catholic churches, there is a top light from the domes in the cover, but its share in the total flow of daylight significantly reduced. Due to the large stained glass windows in the walls significantly increases the overall illumination of the interior of the temple. Uniform arrangement of windows in the outer walls equalizes the light on the inner surfaces. Contribute to the creation of uniform illumination of surfaces used in the decoration of walls of light colors with the same brightness in the field of view. These factors indicate the convergence of the light composition of the interior of Greek Catholic churches with the interiors of Protestant churches. At the same time, partial (horizontal or vertical) or complete glazing of the walls in the altar, installation of large stained glass windows at full height in the side walls, installation of light lanterns, mostly in the roof over the altar space, bring together modern Greek Catholic churches their space with modern Catholic churches.

Modern Greek Catholic churches contain many techniques of light-spatial composition that not related to the tradition already developed by the system of Ukrainian national attributes, and rather reflect the authorial style of an architect.

Key words: natural light, sacred space, temple, tendency, tradition.

Шановні колеги!

Журнал публікує дослідження науковців Інституту архітектури Національного університету “Львівська політехніка”, інших українських установ та наших колег з-за кордону, які розглядають проблеми архітектури та містобудування. Журнал надає можливості для обміну науковими ідеями, методологіями досліджень, практичних досягнень, та формує інформаційне поле для наукових дискусій з актуальних проблем теорії та практики в галузі архітектури, містобудування та дизайну

Вісник складається з п’яти розділів:

- “Теорія та історія архітектури”.
- “Архітектура будівель і споруд”.
- “Дизайн архітектурного середовища”.
- “Містобудування, районне планування, ландшафтна архітектура”.
- “Реставрація архітектурної та мистецької спадщини”.
- “Дизайн”.

Цей науковий журнал створено для наукових, науково-педагогічних працівників та спеціалістів, докторантів, аспірантів, які працюють у галузі архітектури. УДК 71+72

Запрошуємо Вас до співпраці.

З найкращими побажаннями,

Богдан Черкес

Dear colleagues!

The journal publishes researches of scientists of the Institute of Architecture of Lviv Polytechnic National University, other Ukrainian institutions and our colleagues from abroad, caught up with the problems of architecture and urban development. The journal provides opportunities for the exchange with scientific ideas, research methodologies, practical achievements. It forms an informational field for scientific discussions in current problems of theory and practice in architecture, urban planning and design.

The newsletter consists of five sections:

- “Theory and History of Architecture”.
- “Architecture of Buildings and Structures”.
- “Architectural environment design”.
- “Urban planning, district planning, landscape architecture”.
- “Restoration of architectural and artistic heritage”.
- “Design”.

The journal created for scientific, scientific-pedagogical workers and specialists, doctoral students, postgraduate students working in the field of architecture.

We invite you to cooperate.

Best Regards,

Bogdan Cherkes

**Вимоги до рукописів статей, що подаються у науковий журнал
“Вісник Національного університету “Львівська політехніка”.
Серія “Архітектура”
(Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series of Architecture.)**

До опублікування у фаховому науковому виданні приймаються наукові статті, що раніше не публікувалися і присвячені таким тематикам:

1. “Теорія та історія архітектури”
2. “Архітектура будівель і споруд”
3. “Дизайн архітектурного середовища”
4. “Містобудування, районне планування, ландшафтна архітектура”
5. “Реставрація архітектурної та мистецької спадщини”
6. “Дизайн”

Обсяг рукопису статті: 6–10 сторінок А-4 (кількість символів у всій статті, разом з пробілами 15–25 тисяч).

Мова статті: українська (з розгорнутою анотацією англійською мовою).

Загальні вимоги до оформлення рукопису статті:

- Формат аркушів А4 (210×297 мм). Відступи: зліва – 1,8 см, справа – 2,5 см, зверху – 2 см, знизу – 2,7 см. Поля дзеркальні.
- Колонтитули: зверху 1,25 см, знизу – 1,6 см.
- Абзацний відступ – 1,0 см.
- Шрифт – Times New Roman Суг, кегль – 11 пт, інтервал 1,1.
- Текст вирівнюється по ширині сторінки.
- Номери сторінок не проставляються.
- Внутрішньотекстові посилання та бібліографія оформлюються відповідно до гарвардської системи, подаються мовою оригіналу та дублюються окремим блоком латинкою.
- Статті подаються в форматі *.doc або *.docx.
- Назва файлу повинна містити номер тематики публікації та прізвище першого автора латинкою (наприклад, 6_Avramenko.doc – тобто подається за темою “дизайн”).

Структура статті:

- Індекс УДК (вирівнювання по лівому краю без відступу, жирний).
- Відомості про авторів:
 - Ініціали і прізвище автора та співавторів (вирівнювання по правому краю, жирний);
 - посада та місце роботи, місто (вирівнювання по правому краю, курсив);
 - e-mail: (вирівнювання по правому краю);
 - orcid (вирівнювання по правому краю).
- Назва статті (вирівнювання по центру без відступів, кегль – 14 пт, жирний, усі літери назви – великі).
- Копірайт (вирівнювання по лівому краю без відступу, курсив).
- Анотація (обсягом 50–100 слів, українською мовою, курсив, жирний, відступ зліва – 1 см, абзац – 1 см).
- Ключові слова (в кількості до 6-ти слів чи словосполучень, українською мовою, курсив, жирний, відступ зліва – 1 см, абзац – 1 см).
- Постановка проблеми (вступ).
- Аналіз останніх досліджень та публікацій.
- Мета статті.
- Виклад основного матеріалу.

- Рисунки приймаються у форматі *.jpg або *.png, з розширенням 300 dpi на розмір зображення при друці. Зображення подаються у вмісті таблиці, підпис ілюстрації дається під зображенням в окремій клітинці, також в дужках слід дати посилання на джерело або (фото автора). Вирівнювання по центру без відступів, кегль 10 пт, курсив. Рисунки нумеруються, а в тексті подаються посилання на рисунки (Рис. 1).
- Таблиці подаються без заливання та без вертикальних ліній. Шрифт у таблиці повинен відповідати шрифту статті. Заголовок таблиці та її номер вирівнювання з правого краю сторінки над таблицею.
- Формули подаються у редакторі формул MS Equation, вирівнювання – по центру сторінки, нумерація формул ставиться в кінці рядка.
- Висновки.
- Бібліографія (мовою оригіналу).
- Reference (латинкою, з перекладом назви та транслітерацією інших частин посилання):
 - посилатися слід на статті опубліковані в науково-метричних виданнях або монографіях;
 - при посиланні на публікації з науково-метричних видань слід вказувати DOI статті;
 - допускається лише аргументоване посилання на попередні публікації автора;
 - не рекомендується посилатися на тези чи інтернет-матеріали із назвою з екрана тощо.
- Відомості про авторів (англійською мовою):
 - ініціали і прізвище автора та співавторів (вирівнювання по правому краю, жирний);
 - посада та місце роботи, місто (вирівнювання по правому краю, курсив);
 - e-mail: (вирівнювання по правому краю);
 - orcid (вирівнювання по правому краю).
- Назва статті (англійською мовою, вирівнювання по центру без відступів, кегль – 14 пт, жирний, всі літери назви – великі).
- Копірайт (англійською мовою, вирівнювання по лівому краю без відступу, курсив).
- Анотація (обсягом 1800–2000 символів, англійською мовою, курсив, жирний, відступ зліва – 1 см, абзац – 1 см).
- Ключові слова (англійською мовою, в кількості до 6-ти слів чи словосполучень, українською мовою, курсив, жирний, відступ зліва – 1 см, абзац – 1 см).

Перед подачею рукопису статті до редколегії видання автору необхідно здійснити остаточну перевірку статті на відповідність вимогам публікації згідно з листком звірки.

Автори подають у редколегію:

1. **Електронний варіант статті** (разом із відсканованим листком звірки, заповненим та підписаним автором), можна надати диск зі статтею або переслати її на електронну адресу видання (sarch@lpnu.ua).
2. **Один примірник статті** в контрастному роздруці, з підписами автора (авторів) на першій сторінці та наукового керівника чи керівника структурного підрозділу, де працює автор.
3. **Листок звірки** заповнений та підписаний автором (авторами).

Для зовнішніх авторів додатково:

4. **Лист-клопотання** від керівництва організації, де працює чи навчається автор на ім'я проректора з наукової роботи проф. Чухрай Н. І. з проханням про публікацію статті у журналі “Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія “Архітектура”, **або експертне заключення** з установи, в якій працює автор з висновком про можливість публікувати матеріали статті відкритим друком.
5. **Довідку про автора.**

Детальні вимоги щодо вартості публікації статті, оформлення внутрішньо-текстових посилань та бібліографії, шаблон для оформлення рукопису статті, а також лист звірки та супровідні документи можна завантажити на інтернет сторінці видання – <http://science.lpnu.ua/uk/sa/instrukciya-dlya-avtoriv>

**Relevant requirements for the articles submitting to the scientific
journal “Bulletin of Lviv Polytechnic National University.
Series of Architecture”**

The scientific articles that have not been published before can be accepted for publication in a scientific edition. They must be dedicated to the following subjects:

1. “The theory and history of architecture”
2. “Architecture of buildings and edifices”
3. “Architectural environment design”
4. “Urban planning, district planning, landscape”
5. “Restoration of architectural and artistic heritage”
6. “Design”

The bulk of the article script: 6–10 pages of the A4 (the quantity of symbols in the whole article 15–25 thousand, spaces included).

The article language: Ukrainian (with expanded English summary).

General requirements for the presentation of the article script:

- Sheet format A4 (210×297 mm). Page margins: left – 1.8 cm, right – 2.5 cm, from above – 2 cm, from below – 2.7 cm. Page margins mirrored.
- Running titles: header – 1.25 cm, footer – 1.6 cm.
- Paragraph indent – 1.0 cm.
- Type – Times New Roman Cyr, text size – 11 pt, interval – 1.1.
- The text is aligned relative to the page width.
- The page numbers are not put.
- The inside textual references and bibliography are presented according to Harvard system, submitted in a source language accompanied by Latin transliteration.
- The articles are presented in the format of *.doc.
- The name of the file should include the number of publication subject and the surname of the first author in Latin (e.g. 6_Avramenko.doc – is submitted on the topic “design”).

The article structure:

- UDC index (left-alignment, without indentions, bold).
- Information about the authors:
 - initial letters of the author and joint authors (right-alignment, bold);
 - position and employment place, city (right-alignment, italic);
 - e-mail: (right-alignment);
 - orcid (right-alignment).
- The title of the article (cente-alignment without indentions, text size – 14 pt, bold type, all the letters capital).
- Copy-write (left-alignment without indentions, italic type).
- Abstract (amount of words: 50–100, language – Ukrainian, bold, italic, left indent – 1 cm, paragraph indent – 1 cm).
- Keywords (up to 6 keywords or phrases, language – Ukrainian, italic, bold, left indent – 1 cm, paragraph indent – 1 cm).
- Problem statement (Introduction).
- Analysis of recent research and publications.
- Objective of the article.